

-20723

Datum 28 OKT 2008

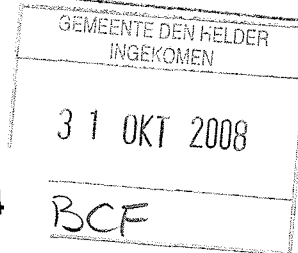
Ons kenmerk 2008-62246

Onderwerp Uitgangspunten bestuurlijke toekomst Kop van Noord-Holland

Bezoekadres
Houtplein 33
Haarlem

Raad van de gemeente Den Helder
door tussenkomst van Burgemeesters en Wethouders
Postbus 36
1780 AA DEN H

Postadres
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Stuknummer: AI08.11494

Tel (023) 514 3143
Fax (023) 514 3599

Directie Beleid

Bijlage(n)

Behandeld door P.V. Guldemon
E-mail guldemonp@noord-holland.nl

Telefoon (023) 514 3591

Uw kenmerk

VERZONDEN 30 OKT. 2008

Geacht gemeentebestuur,

Op 24 juni 2008 heeft ons college de gemeenten in de Kop van Noord-Holland aangeboden om de discussie te faciliteren die in uw regio gevoerd wordt over de bestuurlijke toekomst. Ons college stelde voor om een ambtelijke werkgroep in te stellen om zo te voorkomen dat tempoverschillen tussen gemeenten tot problemen zouden leiden. Uit de reacties van de gemeenten bleek waardering voor ons aanbod om een faciliterende rol te vervullen, maar voor de werkgroep bleek onvoldoende draagvlak. Ons college heeft daarom in zijn vergadering van 14 oktober 2008 besloten af te zien van het instellen van deze werkgroep en besloten zich nader te beraden op zijn rol in de discussie over de bestuurlijke toekomst. Met deze brief willen wij u informeren over onze overwegingen en besluiten daarover.

AI08.07597

Zoals ons college in de brief van 24 juni 2008 (ons kenmerk 2008-36199) al voorzag, zijn er tussen de gemeenten in de regio tempoverschillen ontstaan. Nidorp en Wieringermeer willen een herindeling realiseren per 1 januari 2011, Zijpe niet eerder dan 1 januari 2012 en Wieringen wenst zich helemaal niet te binden aan een tijdschema. Ons college voorziet hierdoor problemen.

Zoals u bekend is, dient ons college een zienswijze vast te stellen bij een herindelingsadvies van gemeenten en dit mee te zenden aan het ministerie van BZK. Het rijk wil graag dat ons college deze zienswijze inbedt in een regionale visie op de bestuurlijke toekomst van de regio. Een dergelijke visie is voor de Kop van Noord-Holland niet opgesteld, want daarover wordt door de

gemeenten nu gesproken. Ons college vindt het procesmatig ook juist dat de gemeenten in eerste instantie een dergelijke visie maken. Dit sluit immers aan bij het principe dat herindelingen 'van onderop' dienen te komen.

Gezien de ontwikkelingen in de discussie acht ons college de kans aanwezig dat enkele gemeenten, vooruitlopend op overeenstemming over een regionale visie, een herindelingsadvies vast stellen. Ons college dient hierbij een zienswijze vast te stellen en heeft dan een toetsingskader nodig. Bij afwezigheid van een regionale visie zal ons college een ander kader moeten gebruiken. Aangezien het de taak van ons college is om in dergelijke discussies het regionale belang te bewaken, heeft ons college besloten deze regionale belangen te benoemen. Zo zijn wij tot enkele uitgangspunten gekomen waaraan wij een herindelingsadvies zullen toetsen. Indien een herindelingsadvies voldoet aan deze uitgangspunten, zullen wij in beginsel een positieve zienswijze vaststellen.

De door ons college vastgestelde uitgangspunten zullen wij hieronder beschrijven en toelichten. Vooraf dient gezegd dat deze uitgangspunten een aanvulling of nadere uitwerking zijn van de aspecten die zijn genoemd in het beleidskader gemeentelijke herindelingen van het rijk. Bij het vaststellen van een zienswijze zal ons college het herindelingsadvies ook aan dat beleidskader van het rijk toetsen.

Uitgangspunten

Aangezien de hieronder benoemde uitgangspunten een nadere uitwerking zijn van het beleidskader van het rijk, zijn ze ook als zodanig gerubriceerd. Zij worden vooraf gegaan door een algemeen punt ten aanzien van de regionale visie en afgesloten door een uitgangspunt ten aanzien van het tijdspad.

Visie op de bestuurlijke toekomst voor de regio

Idealiter wordt een herindelingsadvies ingebed in een breed gedragen visie op de bestuurlijke toekomst van de regio. Indien gemeenten vooruitlopend op overeenstemming over deze visie of bij afwezigheid van overeenstemming hierover een herindelingsadvies vaststellen, dan dienen zij aannemelijk te maken dat het herindelingsadvies past binnen de daarvoor door het rijk en GS gestelde kaders. Tevens wordt van gemeenten verwacht dat zij op hoofdlijnen aangeven welke visie zij hebben op de bestuurlijke toekomst van de regio en hoe de voorgestelde herindeling daarin past.

Draagvlak

Voor het bepalen van het draagvlak kijken GS primair naar uitspraken van gemeenteraden; de raden vertegenwoordigen de inwoners. Indien door gemeenten een herindelingsadvies wordt gegeven, dan is dat met instemming van de raden van betrokken gemeenten. Bij het bepalen van het draagvlak voor een herindeling kijken GS ook verder dan de betrokken gemeenteraden. GS achten het noodzakelijk dat met buurgemeenten is overlegd over de voorgenomen herindeling en deze dienen de kans te hebben gehad zich aan te sluiten bij het initiatief tot herindeling. Indien buurgemeenten de voorgenomen herindeling afwijzen, wordt van hen verwacht dat zij een beter alternatief presenteren. GS achten het onacceptabel dat een ontwikkeling wordt vertraagd door gemeenten die niet constructief participeren in de herindelingsdiscussie.

Bestuurskracht

Bestuurskracht betreft het vermogen van gemeenten om opgaven en problemen adequaat op te pakken en op te lossen. De Kop van Noord-Holland wordt geconfronteerd met een aantal regionale opgaven. GS achten het wenselijk dat 'locatiebonden regionale opgaven' in de nieuwe bestuurlijke indeling binnen de grenzen van één gemeente liggen. De betreffende gemeente is dan de trekkende partij en haar realisatievermogen wordt daarmee vergroot.

Locatiegebonden regionale opgaven zijn projecten die weliswaar op één locatie zijn geprojecteerd, maar die een regionale doorwerking hebben. Voorbeelden hiervan zijn regionale bedrijventerreinen, recreatiegebieden en grootschalige woningbouwprojecten.

Duurzaamheid

Een nieuw te vormen gemeente dient niet op korte termijn opnieuw betrokken te worden in een herindelingsdiscussie. Dat betekent dat zij voor een periode van ten minste 10 tot 15 jaar voldoende bestuurskrachtig zal moeten zijn. Daarnaast is het onwenselijk om in twee of meer fasen tot de nu gewenste gemeente te komen. Indien een nieuwe of aanvullende herindeling binnen 10 tot 15 jaar wordt voorzien, dient deze ineens gerealiseerd te worden.

Interne samenhang en Regionaal evenwicht

GS achten het noodzakelijk dat in de Kop van Noord-Holland ten minste twee gemeenten overblijven, waarbij een zelfstandig Texel niet één van die twee is.

Een fusie van acht of meer gemeenten is om verschillende redenen onwenselijk. De belangrijkste is dat het regionale evenwicht sterk verandert. Wanneer er één Noordkopgemeente overblijft wordt de regio van deze gemeente vergroot met Noord-Kennemerland en West-Friesland. Binnen die regio zal de Noordkopgemeente qua inwoneraantal en grondgebied met afstand de grootste gemeente zijn. Dit biedt deze gemeente in die regio een dominantie die onwenselijk is.

Een tweede argument dat tegen één Noordkop gemeente pleit is de enorme schaalspng die hiervoor gemaakt moet worden. Met uitzondering van Den Helder zullen de gemeenten in de regio dan opschalen van een kleine gemeente tot 100.000+ gemeente. Dit vereist in organisatie, werkwijze, oriëntatie en beleidsmatig een enorme omschakeling, die logischerwijs niet verwacht mag worden binnen de periode die een herindelingsgemeente nodig heeft om op orde te komen. Dat betekent dat de inwoners van de nieuwe gemeente voor langere tijd niet de (kwaliteit van) dienstverlening zullen ontvangen die zij van hun gemeente mogen verwachten en dat deze gemeente voor langere tijd grote (financiële) risico's loopt.

Ten derde kunnen vraagtekens worden gesteld bij de interne samenhang van het gebied. De vraag is of de gemeente dan niet zodanig uitgestrekt wordt dat zij niet meer is dan een administratieve eenheid.

Een aanvullend uitgangspunt bij dit aspect is dat de gemeenten die ontstaan in de Kop van Noord-Holland een vergelijkbare schaal moeten hebben die een constructieve samenwerking binnen de regio bevordert. Op die manier wordt geborgd dat regionale opgaven adequaat kunnen worden opgepakt.

Tijdspad

De gemeenten Niedorp en Wieringermeer hebben aangegeven een fusie per 2011 noodzakelijk te vinden. Gezien de ontwikkelingen in de discussie, is de kans klein dat er tijdig een regionale visie is ontwikkeld om de gewenste fusiedatum te halen. Tegelijkertijd bestaat de mogelijkheid dat deze gemeenten niet eerder dan het moment dat de visie is vastgesteld met andere gemeenten tot een herindelingsadvies kunnen komen dat past binnen door rijk en GS gestelde kaders. GS zien dat hierdoor voor Niedorp en Wieringermeer een ongewenste vertraging kan ontstaan. GS achten het van belang dat een herindeling van gemeenten is ingebed in een bredere regionale visie, maar vinden het onwenselijk wanneer het ontwikkelen van die visie tot ernstige vertraging leidt.

Die belangen afwegend, achten GS het redelijk de gemeenten Niedorp en Wieringermeer te vragen hun fusiedatum één jaar uit te stellen, tot 1 januari 2012. Tegelijkertijd mag dan van de overige gemeenten worden verwacht dat zij zich inspannen om gezamenlijk tijdig tot een regionale visie te komen. Om die reden vinden GS het noodzakelijk dat er voor 1 augustus 2009 een breed gedragen visie is voor de bestuurlijke toekomst van de Kop van Noord-Holland. Indien dat niet mocht lukken, zullen GS overwegen om een provinciale herindelingsprocedure te starten. Er is dan nog voldoende tijd om die procedure te doorlopen voor een herindeling per 1 januari 2012.

Verdere provinciale rol

Zoals wij in onze brief van 24 juni 2008 hebben aangegeven is ons college van harte bereid om de discussie over de bestuurlijke toekomst te faciliteren. Dit aanbod blijft overeind, maar ons college zal geen verdere voorstellen doen voor de concrete invulling van die rol. Indien er behoefte is aan ondersteuning of een andere provinciale rol, dan zullen wij een verzoek daartoe met een positieve grondhouding benaderen.

Ons college ambieert geen regierol. Wij willen het initiatief in deze discussie graag aan de gemeenten laten. Desalniettemin heeft ons college wel een duidelijke wettelijke taak om het regionale belang te behartigen. Dat is wat ons college heeft beoogd met het vaststellen van bovengenoemde uitgangspunten.

Indien u een nadere toelichting wenst op de inhoud van deze brief, dan zijn wij daar uiteraard van harte toe bereid.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris
H.W.M. Oppenhuis de Jong

voorzitter
H.C.J.L. Borghouts